

SPRAWOZDANIE KOMISJI NADZORU AUDYTOWEGO ZA ROK 2009¹

Warszawa, 22 kwietnia 2010 r.

---

¹ Sprawozdanie obejmuje okres od 6 czerwca 2009 r. do 31 grudnia 2009 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649).

Szanowni Państwo,

mam zaszczyt i przyjemność złożyć na Państwa ręce pierwsze sprawozdanie z działalności Komisji Nadzoru Audytowego w roku 2009. Rok 2009 dla polskiego systemu nadzoru nad zawodem biegłego rewidenta oraz samorządem biegłych rewidentów był szczególnie ważny z punktu widzenia zmian organizacyjno-strukturalnych. Znajdujemy się obecnie na etapie budowania sprawnego, nowoczesnego, a co najważniejsze niezależnego systemu nadzoru publicznego. Wyrazem tych działań jest niewątpliwie wejście w życie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach, ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649), na mocy której w dniu 2 lipca 2009 r. Minister Finansów powołał Członków Komisji Nadzoru Audytowego.

Wyrażam głęboką nadzieję, iż zapoczątkowane w tym roku zmiany, zaowocują w najbliższych latach wypracowaniem skutecznych norm systemu zapewnienia jakości oraz nadzoru publicznego, a działania Komisji Nadzoru Audytowego przyczynią się do poprawy jakości wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów oraz przeprowadzanych przez firmy audytorskie badań sprawozdań finansowych. Będzie się to wiązało z intensyfikacją podejmowanych kontroli, jednakże w efekcie wzrośnie zaufanie do rynku finansowego, a informacje finansowe będą bardziej wiarygodne i użyteczne dla ich odbiorców. W dobie niepewności na rynkach finansowych rola biegłego rewidenta stanowi kluczowy czynnik wczesnego reagowania na zagrożenia wynikające z wyzwań związanych z prawidłową wyceną aktywów.

Szczególne uznanie oraz podziękowanie pragnę złożyć Członkom Komisji za znakomitą współpracę, zaangażowanie oraz niezwykle sumienną i profesjonalną. Pragnę także zaznaczyć rolę Biura Komisji, które jest zapleczem administracyjnym i opiniodawczym Komisji, a także podziękować za wysiłek osobom zaangażowanym w budowę nowego organu nadzoru u jego podstaw. Nieoceniony wkład pracy był udziałem zwłaszcza pierwszej Przewodniczącej Komisji Nadzoru Audytowego, Pani prof. dr hab. Elżbiety Chojna – Duch, która przewodniczyła Komisji do dnia 22 stycznia 2010 r., a następnie objęła funkcję Członka Rady Polityki Pieniężnej.

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Audytowego

Dariusz Daniluk

SPIS TREŚCI

Spis treści	5
Wykaz skrótów.....	6
Podstawy prawne funkcjonowania systemu.....	7
1. System nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i samorządem biegłych rewidentów w Polsce.....	8
1.1. Struktura rynku.....	8
1.2. Opis systemu.....	8
2. Komisja Nadzoru Audytowego.....	11
2.1. Skład.....	11
2.2. Cele działania.....	12
2.3. Kompetencje.....	12
2.4. Budżet.....	13
2.4.1. Dochody.....	13
2.4.2. Wydatki.....	14
2.5. Biuro KNA.....	15
3. Kompetencje Organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w ramach nadzoru publicznego.....	16
3.1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów.....	16
3.2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów.....	16
3.3. Krajowa Komisja Nadzoru.....	17
3.4. Krajowy Sąd Dyscyplinarny.....	18
3.5. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny.....	19
3.6. Krajowa Komisja Rewizyjna.....	19
4. Komisja Egzaminacyjna.....	20
5. Działalność KNA w roku 2009.....	21
5.1. Działania organizacyjne.....	21
5.2. Zatwierdzanie uchwał o charakterze systemowym.....	21
5.3. Zatwierdzanie innych dokumentów.....	22
5.4. Zaskarżanie uchwał.....	23
5.5. Działania z zakresu systemu zapewniania jakości.....	23
5.6. Działania z zakresu systemu dochodzeń i sankcji.....	24
5.7. Inne działania z zakresu nadzoru publicznego.....	26
5.7.1. Realizacja zadań wynikających z art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości.....	26
5.7.2. Informacja o przeprowadzonych sprawach sądowych przed sądami powszechnymi i administracyjnymi w 2009 r.	26
5.7.3. Wpis do rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich.....	27
5.8. Współpraca międzynarodowa, w szczególności z organami nadzoru z innych państw.....	27
5.8.1. Konferencja International Audit Regulatory Institute oraz spotkanie z amerykańskim organem nadzoru (PCAOB).....	27
5.8.2. Posiedzenie Europejskiej Grupy Organów Nadzoru Publicznego (EGAOB).....	28
5.8.3. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy (SPPW).....	28
6. Działalność organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w ramach nadzoru publicznego w roku 2009.....	31
6.1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów.....	31
6.2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów.....	32
6.3. Krajowa Komisja Nadzoru.....	32
6.4. Krajowy Sąd Dyscyplinarny.....	33
6.5. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny.....	33
6.6. Krajowa Komisja Rewizyjna.....	34
7. Działalność Komisji Egzaminacyjnej.....	35
8. Plan działania KNA na 2010 r.....	37
9. Wykaz załączników.....	39

WYKAZ SKRÓTÓW

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
EGAOB	European Group of Auditor's Oversight Bodies
KIBR	Krajowa Izba Biegłych Rewidentów
KKN	Krajowa Komisja Nadzoru
KKR	Krajowa Komisja Rewizyjna
KNA	Komisja Nadzoru Audytowego
Komisja Egzaminacyjna	Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
KRD	Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny
KSD	Krajowy Sąd Dyscyplinarny
MF	Ministerstwo Finansów
MSRF	Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej
PCAOB	The Public Company Accounting Oversight Board
SPPW	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU

Dyrektywa

Dyrektywa 2006/43/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG, zwana dalej dyrektywą.

Ustawa

Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649), zwana dalej ustawą.

Inne

- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.), zwana dalej ustawą o rachunkowości,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2010 r. w sprawie kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 16, poz. 83), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie kontroli,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 36), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie postępowania kwalifikacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (Dz. U. Nr 205, poz. 1583),
- Uchwała Nr 1 z dnia 29 czerwca 2003 r. V Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów w sprawie statutu Krajowej Izby Biegłych Rewidentów².

---

² zgodnie z art. 118 ust. 2 ustawy zapisy statutu przestały obowiązywać z dniem 6 grudnia 2009 r.

1. SYSTEM NADZORU PUBLICZNEGO NAD BIEGLYMI REWIDENTAMI, FIRMAMI AUDYTORSKIMI³ I SAMORZĄDEM ZAWODOWYM BIEGLYCH REWIDENTÓW

1.1. Struktura rynku

Na dzień 31 grudnia 2009 r.:

- 1) w rejestrze biegłych rewidentów było wpisanych 7 741 osób (4 908 kobiet oraz 2 833 mężczyzn), w tym 2 980 wykonujących zawód (osoby, które – zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy – złożyły zawiadomienie o podjęciu i formie wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta); średnia wieku biegłego rewidenta na ten dzień wynosiła 57 lat;
- 2) na liście podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych było wpisanych 1 925 podmiotów, w tym:
  - 1 240 – działalność prowadzona przez biegłych rewidentów we własnym imieniu i na własny rachunek,
  - 596 - spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
  - 32 - spółki cywilne,
  - 24 - spółki partnerskie,
  - 19 - spółdzielcze związki rewizyjne,
  - 6 - spółki komandytowe,
  - 4 - spółki jawne,
  - 3 - spółki akcyjne,
  - 1 - spółdzielnia.

Na podstawie danych pochodzących z otrzymanych do dnia 30 marca 2010 r., prawidłowo wypełnionych sprawozdań przekazanych do KRBR przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych (art. 49 ust. 3 ustawy) wynika, że w 2009 r. podmioty te wykonały łącznie 23 827 badań sprawozdań finansowych sporządzonych za rok 2008, z których 19 618 badań obligacyjnych i 4 209 badań fakultatywnych.

Natomiast przychody podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej za okres od dnia 6 czerwca 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. wyniosły 307 592 145,98 zł⁴.

1.2. Opis systemu

Przyjęta w połowie 2006 r. dyrektywa 2006/43/WE stanowiła reakcję Komisji Europejskiej na skandale dotyczące sprawozdawczości finansowej wielkich korporacji, takich jak Parmalat, Enron, czy WorldCom i jest jednym z priorytetowych elementów w polityce Wspólnoty Europejskiej, który ma zabezpieczyć rynek UE przed wystąpieniem podobnych skandali w przyszłości.

Celem dyrektywy jest wzmocnienie zaufania inwestorów i innych zainteresowanych stron do sprawozdań finansowych sporządzanych szczególnie przez europejskie spółki giełdowe oraz przywrócenie prestiżu zawodu biegłego rewidenta i zaufania do funkcji badania sprawozdań

---

³ Ustawa posługuje się pojęciem „podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych”

⁴ Dane te pochodzą z poprawnie wypełnionych i złożonych do KRBR do dnia 30 marca 2010 r. (w liczbie 1 240) przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych, rocznych rozliczeń opłaty rocznej z tytułu nadzoru.

finansowych. W tym kontekście kluczową rolę w przywróceniu zaufania inwestorów do rynków finansowych odgrywa wzmocnienie wagi badań sprawozdań finansowych. Powyższe cele zamierza się osiągnąć poprzez przewidziane w dyrektywie:

- zobowiązanie państw członkowskich do ustanowienia systemu publicznego nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi - stworzenie takiego mechanizmu nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta okazało się konieczne, gdyż w kontekście ww. skandali nadzór oparty wyłącznie na samoregulacji i kontroli administracyjnej okazał się niewystarczający,
- skoordynowanie systemów publicznego nadzoru na szczeblu wspólnotowym – ułatwi to wymianę informacji oraz roboczą współpracę między tymi systemami, co jest konieczne z punktu widzenia sprawowania nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi, badającymi sprawozdania finansowe spółek giełdowych notowanych w różnych krajach członkowskich,
- zorganizowanie systemu współpracy między organami nadzoru krajów członkowskich z krajami trzecimi (w szczególności z amerykańskim nadzorem – PCAOB),
- wprowadzenie MSRF jako norm obowiązujących dla wszystkich badań sprawozdań finansowych przeprowadzanych w UE,
- wprowadzenie obowiązkowego systemu zapewniania jakości rewizji finansowej,
- określenie jednolitych wymogów dotyczących niezależności biegłych rewidentów,
- określenie zasad etyki dla biegłych rewidentów,
- określenie szczególnych wymagań dla podmiotów badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego,
- określenie zasad rejestracji biegłych rewidentów z krajów trzecich.

Dyrektywa przewidywała dwuletni okres na jej implementację, do końca czerwca 2008 r., przy czym Komisja Europejska podjęła się roli koordynującej oraz wspierającej kraje członkowskie w pracach nad transpozycją dyrektywy do ich systemów prawnych (powołanie EGAOB; organizowanie warsztatów w zakresie transpozycji dyrektywy, podczas których kraje członkowskie mogły przedstawiać i omawiać wszelkie wątpliwości dotyczące zapisów dyrektywy oraz oczekiwać od Komisji wyjaśnień i interpretacji).

Nowa dyrektywa powinna wpłynąć na zwiększenie rzetelności sporządzanych sprawozdań finansowych, a tym samym przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa obrotu gospodarczego w krajach członkowskich, większej integracji rynków kapitałowych w UE i zapewnienia swobody przepływu kapitału.

W Polsce dyrektywa została transponowana poprzez ustawę, która weszła w życie w dniu 6 czerwca 2009 r. i wprowadza nowy system nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, działalnością samorządu biegłych rewidentów oraz nadzoru nad systemem zapewnienia jakości rewizji finansowej.

Do dnia 5 czerwca 2009 r. formalny nadzór nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta oraz nad samorządem biegłych rewidentów sprawował Minister Finansów⁵. W odróżnieniu od nadzoru sprawowanego dotychczas przez Ministra Finansów, nowopowstały organ posiada

---

⁵ Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. z 2001 r., Nr 31, poz. 359, ze zm.).

znacznie szerszy niż dotychczas zakres kompetencji oraz instrumentów nadzorczych i kontrolnych.

System nadzoru publicznego składa się z następujących elementów:

- Komisji Nadzoru Audytowego – organu nadzoru publicznego;
- Krajowej Izby Biegłych Rewidentów – samorządu zawodowego, na którego organy, wolą ustawodawcy delegowano niektóre kompetencje z zakresu nadzoru i zapewnienia jakości:
  - ✓ Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów,
  - ✓ Krajowa Rada Biegłych Rewidentów,
  - ✓ Krajowa Komisja Nadzoru,
  - ✓ Krajowy Sąd Dyscyplinarny,
  - ✓ Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny,
  - ✓ Krajowa Komisja Rewizyjna,
- Komisji Egzaminacyjnej.

2. KOMISJA NADZORU AUDYTOWEGO

KNA jest niezależnym, kolegialnym organem administracji publicznej powołanym na mocy art. 63 ustawy.

Zgodnie z ustawą, KNA sprawuje nadzór publiczny nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich oraz działalnością samorządu zawodowego biegłych rewidentów – KIBR.

KNA działa na posiedzeniach, które zwołuje i prowadzi Przewodniczący oraz w trybie obiegowym z tym, że podejmowanie uchwał następuje zawsze na posiedzeniach. Zgodnie z ustawą posiedzenia KNA mają odbywać się co najmniej raz w miesiącu, jednakże dotychczasowa praktyka wskazuje, że powinny odbywać się one co najmniej co 3 tygodnie.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy członkowie KNA otrzymują miesięczne wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach. Wynagrodzenie nie może przekroczyć wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę⁶. Wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków określa Minister Finansów w akcie powołania w skład KNA.

KNA sporządza sprawozdanie zgodnie z art. 64 ust. 5 ustawy.

2.1. Skład

W skład KNA wchodzi 9 członków. Powoływani są oni przez Ministra Finansów na 4-letnią kadencję. Minister Finansów może odwołać Członka KNA w trzech ściśle określonych przypadkach:

- na jego wniosek,
- na wniosek podmiotu, który reprezentuje,
- jeżeli członek nie spełnia warunków określonych w ustawie.

Zgodnie z ustawą, członkowie KNA reprezentują następujące podmioty:

- Ministra Finansów – 2 osoby, w tym Przewodniczący KNA, w randze Sekretarza lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów,
- Komisję Nadzoru Finansowego – 2 osoby, w tym Zastępcę Przewodniczącego KNA,
- Ministra Sprawiedliwości – 1 osoba,
- Krajową Izbę Biegłych Rewidentów – 2 osoby,
- Organizacje pracodawców – 1 osoba,
- Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. – 1 osoba.

Ustawa określa warunki, jakie powinni spełniać członkowie KNA, a mianowicie:

- posiadać obywatelstwo polskie,
- korzystać z pełni praw publicznych,
- mieć ukończone wyższe studia w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznawane w Polsce za równoważne,
- mieć nieposzlakowaną opinię,
- posiadać autorytet, wiedzę oraz doświadczenie w zakresie istotnym dla rewizji finansowej, które dają rękojmię prawidłowego wykonywania zadań,

---

⁶ 1.276 zł (obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z 24 lipca 2008 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2009 r. - M.P. nr 55, poz. 499).

- nie być skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Ponadto, ustawa stwierdza, że większość członków KNA, a więc 5 osób, co najmniej przez 3 lata przed powołaniem w jej skład oraz w trakcie trwania kadencji nie może wykonywać czynności rewizji finansowej, mieć prawa głosu w firmie audytorskiej ani być członkiem zarządu lub rady nadzorczej firmy audytorskiej.

Po wejściu w życie ustawy w dniu 6 czerwca 2009 r., Minister Finansów wystąpił do podmiotów, które są ustawowo uprawnione, z prośbą o przedstawienie swoich kandydatów do KNA.

Pierwszy skład KNA został powołany przez Ministra Finansów w dniu 2 lipca 2009 r.

W skład KNA w 2009 r. wchodziły następujący członkowie:

- Pani prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch – Przewodniczący KNA⁷, przedstawiciel Ministra Finansów,
- Pani Dagmara Wieczorek-Bartczak – Zastępca Przewodniczącego, przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego,
- Pani Joanna Dadacz, przedstawiciel Ministra Finansów,
- Pan Bogdan Dębicki, przedstawiciel KIBR,
- Pan adw. Andrzej Herman, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości,
- Pani Ewa Jakubczyk-Cały, przedstawiciel Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.,
- Pan Piotr Kamiński, przedstawiciel organizacji pracodawców,
- Pani Maria Rzepnikowska, przedstawiciel KIBR,
- Pan dr Andrzej Stopczyński, przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego.

Biografie członków KNA są zawarte w załączniku nr 1.

2.2. Cele działania

KNA sprawuje nadzór publiczny nad:

- wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta,
- działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- działalnością KIBR.

Celem działania KNA jest zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu nadzoru zapewnienia jakości rewizji finansowej poprzez stworzenie norm prawno-organizacyjnych oraz proceduralnych, a także poprzez działania operacyjne.

2.3. Kompetencje

Kompetencje KNA określone przez ustawę można scharakteryzować w następujący sposób:

- zatwierdzanie uchwał organów KIBR w przypadkach określonych w ustawie, w tym:
  - ✓ krajowych standardów rewizji finansowej,
  - ✓ zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
  - ✓ zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,

---

⁷ Od dnia 22 stycznia 2010 r. funkcję Przewodniczącego KNA objął Pan Dariusz Daniluk – Podsekretarz Stanu w MF.

- ✓ regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów,
- ✓ zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- ✓ regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej i innych regulacji z zakresu postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- zatwierdzanie rocznych planów kontroli, sporządzanych przez KKN, dotyczących wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego oraz zatwierdzanie kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli,
- przeprowadzanie, w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach, kontroli wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- rejestrowanie biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich,
- zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów KIBR niepodlegających zatwierdzeniu,
- przeprowadzanie kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę podjęcia przez KRBR uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru lub wpisu podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych na listę,
- prowadzenie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności z Komisją Europejską, z organami nadzoru z innych państw Unii Europejskiej oraz państw trzecich.

2.4. Budżet

2.4.1. Dochody

Ustawa przewiduje, że w związku z funkcjonowaniem systemu nadzoru publicznego budżet państwa może uzyskiwać dochody z następujących tytułów:

- udziału w opłacie z tytułu nadzoru, w wysokości 20%, wnoszonej przez firmy audytorskie badające sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego⁸; przekazanej przez KIBR na rachunek budżetu państwa w terminie do 31 marca,
- opłaty z tytułu wpisu do prowadzonego przez KNA rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wpisu na listę firm audytorskich z państw trzecich (w 2009 r. – brak zgłoszeń),

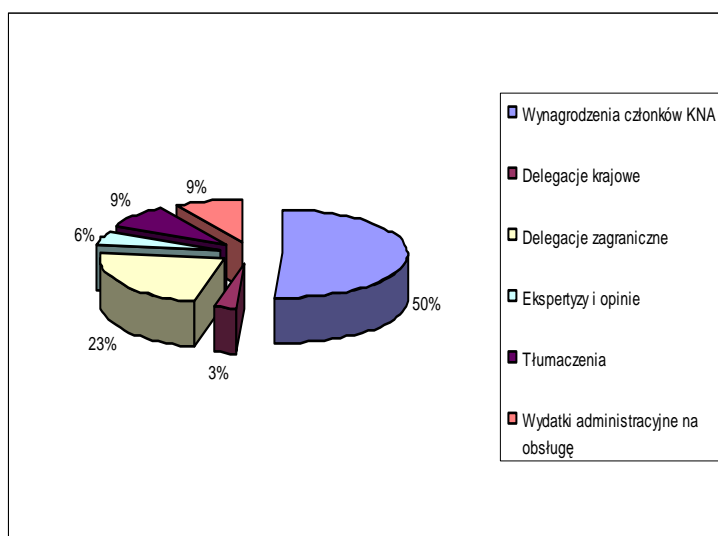
⁸ Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy przez „jednostki zainteresowania publicznego” należy rozumieć:

- emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa Unii Europejskiej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego,
- banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- zakłady ubezpieczeń i główne oddziały zakładów ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji,
- instytucje pieniądza elektronicznego,
- otwarte fundusze emerytalne oraz powszechne towarzystwa emerytalne,
- fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte oraz fundusze inwestycyjne zamknięte, których publiczne certyfikaty inwestycyjne nie zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym,
- podmioty prowadzące działalność maklerską z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w zakresie doradztwa inwestycyjnego.

- kar nakładanych przez KNA na firmy audytorskie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas kontroli (w 2009 r. nie było podstaw do nałożenia kar).

2.4.2. Wydatki

Działalność KNA w całości finansowana jest z budżetu państwa. Środki na jej funkcjonowanie w 2009 r. zostały uruchomione z rezerwy ogólnej budżetu państwa, na mocy decyzji Ministra Finansów z dnia 25 sierpnia 2009 r. Decyzja ta przewidywała przyznanie KNA środków w wysokości 174 643 zł. Planowana struktura wydatków w 2009 r. przedstawiona jest na poniższym wykresie:

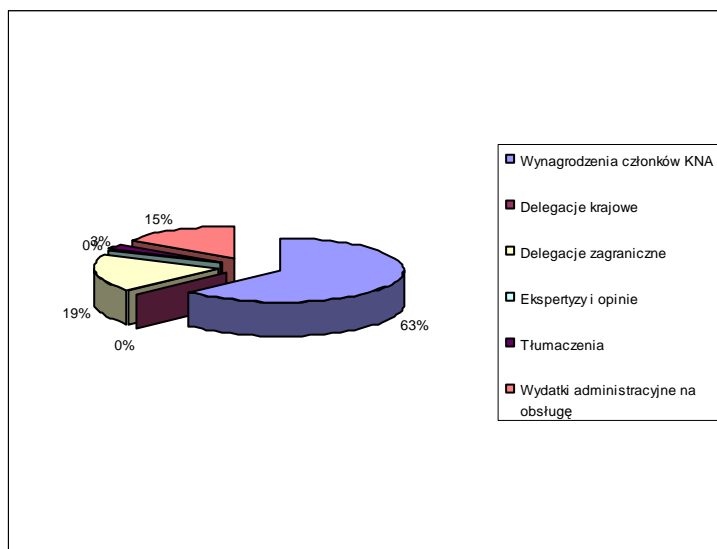
Z uwagi na fakt funkcjonowania KNA w oparciu o struktury MF, środki na jej działanie zostały zarezerwowane w części 19 budżetu państwa – budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

W 2009 r. KNA zrealizowała wydatki w wysokości 96 017,07 zł, co stanowi 54,41% kwoty przyznanej z rezerwy. Niepełne wykorzystanie przewidzianych środków wynikało z następujących przyczyn:

- nie zaistniała potrzeba lub możliwość realizacji części zadań nałożonych ustawowo, np. w obszarze kontroli nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta oraz w obszarze współpracy międzynarodowej. Z uwagi na krótki okres od wdrożenia nowego systemu nadzoru publicznego, wydania odpowiednio koniecznych rozporządzeń i przyjęcia nowych uchwał samorządu biegłych rewidentów, do końca roku 2009 nie zostały przeprowadzone kontrole firm audytorskich, które badały jednostki zainteresowania publicznego. W związku z powyższym zaistniały oszczędności w stosunku do planowanych wydatków w zakresie wyjazdów krajowych i zagranicznych, tłumaczeń oraz ekspertyz prawnych. Ponadto, w ramach współpracy organów nadzoru publicznego państw UE, organy nadzoru tych państw nie występowały do KNA o przekazanie materiałów dotyczących polskich biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Jak również nie zaistniała potrzeba, aby KNA występowała w analogicznym celu do organów nadzoru tych państw,
- wystąpiły oszczędności w pozycji wydatków bezosobowych, w związku z faktem, iż Przewodniczący KNA nie pobierał z powodów formalnych przysługującego

mu wynagrodzenia⁹ oraz nie zaistniała konieczność zawierania innych umów skutkujących obciążeniem funduszu wynagrodzeń bezosobowych.

Strukturę wydatków KNA w 2009 r. obrazuje poniższy wykres:

2.5. Biuro KNA

KNA, w odróżnieniu od innych organów nadzoru, nie dysponuje własnym urzędem. Zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 3 ustawy, KNA „wykonuje swoje zadania przy pomocy komórki organizacyjnej w urzędzie obsługującym Ministra Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową”.

W ramach Departamentu Rachunkowości MF powołano w trakcie 2009 r. dwie komórki organizacyjne, których celem jest merytoryczna i administracyjna obsługa KNA.

Obydwie komórki budowane były od podstaw, a zatrudnienie w nich osiągnęło liczbę 9 osób, w tym 5 osób w komórce zajmującej się obsługą działania KNA oraz 4 osoby w komórce odpowiedzialnej za system zapewniania jakości rewizji finansowej (kontrolę firm audytorskich oraz postępowanie dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów).

Jednocześnie należy zauważyć, iż zgodnie z uzasadnieniem do ustawy planowano zatrudnienie 20 nowych pracowników celem obsługi KNA, co zostało ujęte w ocenie skutków wprowadzenia tej regulacji.

⁹ Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101): „Osobie zajmującej kierownicze stanowisko państwowe, która pełni również inną funkcję, przysługuje jedno, wybrane przez nią wynagrodzenie przewidziane w przepisach niniejszej ustawy bądź w odrębnych przepisach”.

3. KOMPETENCJE ORGANÓW KRAJOWEJ IZBY BIEGŁYCH REWIDENTÓW W RAMACH NADZORU PUBLICZNEGO

3.1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów

KZBR – zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy:

- dokonuje wyboru Prezesa KRBR,
- dokonuje wyboru KRD i jego zastępców,
- dokonuje wyboru pozostałych członków KRBR,
- dokonuje wyboru członków KKR, KSD oraz KKN,
- uchwała statut KIBR,
- uchwała program działania i podstawowe zasady gospodarki finansowej KIBR,
- określa zasady ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów,
- rozpatruje i zatwierdza sprawozdania z działalności organów KIBR i udziela absolutorium osobom wchodzącym w skład tych organów.

KZBR odbywa się co 4 lata i jest zwoływany przez KRBR. KRBR może zwołać także Nadzwyczajny KZBR przed upływem tego okresu. Nadzwyczajny KZBR obraduje nad sprawami, dla których został zwołany.

KZBR stanowią delegaci wybrani przez walne zgromadzenia w regionalnych oddziałach Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, w proporcji do ogólnej liczby biegłych rewidentów wpisanych do rejestru, według zasad określonych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, z tym że łączna liczba delegatów nie może być mniejsza niż 2 % biegłych rewidentów wpisanych do rejestru.

3.2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów

KRBR kieruje działalnością samorządu w okresach między KZBR. Do kompetencji KRBR należą wszystkie sprawy niezastrzeżone przepisami ustawy dla innych organów, a w szczególności:

- wykonywanie uchwał KZBR,
- reprezentowanie KIBR wobec organów państwowych i samorządowych, instytucji naukowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz międzynarodowych organizacji zawodowych,
- ustanawianie w formie uchwał zatwierdzanych przez KNA krajowych standardów rewizji finansowej, zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów, regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów, zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów, regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej, regulacji z zakresu zagadnień, o których mowa w art. 9 ust. 9 ustawy¹⁰,

---

¹⁰ 1) ramowy harmonogram przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów, określającego miejsce i termin przeprowadzania egzaminów, a także egzaminu z prawa gospodarczego dla osób, które posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu biegłego rewidenta uzyskane w innym państwie Unii Europejskiej oraz osób, które posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu uzyskane w państwie trzecim; 2) szczegółowy zakres tematyczny egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, uwzględniający dziedziny o których mowa w ustawie; 3) wysokość opłat za poszczególne egzaminy oraz wysokość wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji Egzaminacyjnej; 4) tryb powoływania egzaminatorów oraz wysokość przysługującego im wynagrodzenia; 5) warunki udzielania zwolnień z

- podejmowanie uchwał o wpisie i skreśleniu z rejestru lub listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- prowadzenie rejestru i listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- wydawanie legitymacji biegłego rewidenta,
- określanie wysokości opłat z tytułu wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- określanie wysokości opłat rocznych z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz zasad ich podziału,
- określanie wysokości składek członkowskich biegłych rewidentów,
- ustalanie kryteriów oraz nadawanie uprawnień dla jednostek przeprowadzających obowiązkowe doskonalenie zawodowe dla biegłych rewidentów,
- rozpatrywanie i zatwierdzanie rocznego planu finansowego KIBR i sprawozdania z jego wykonania oraz zatwierdzanie rocznych planów finansowych regionalnych oddziałów KIBR,
- prowadzenie działalności wydawniczej i szkoleniowej,
- opiniowanie projektów aktów normatywnych z dziedziny prawa gospodarczego,
- podejmowanie uchwał o nakładaniu na podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych kary pieniężnej i o zakazie wykonywania czynności rewizji finansowej przez okres od 6 miesięcy do lat 3, w przypadkach przewidzianych w ustawie,
- podejmowanie innych uchwał, które uzna za celowe do właściwego funkcjonowania KIBR.

W skład KRBR wchodzi 15 członków. KRBR wybiera ze swojego grona dwóch zastępców prezesa, sekretarza i skarbnika. Wybrany bezpośrednio przez Zjazd Prezes KRBR:

- wypełnia obowiązki kierownika jednostki, o których mowa w odrębnych przepisach oraz reprezentuje KRBR wobec organów państwowych i samorządowych, instytucji naukowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz międzynarodowych organizacji zawodowych,
- kieruje pracami KRBR,
- podpisuje uchwały i postanowienia KRBR,
- podejmuje decyzje związane z bieżącą działalnością KIBR,
- wykonuje inne czynności określone w statucie, związane z funkcjonowaniem KIBR.

3.3. Krajowa Komisja Nadzoru

Do zadań KKN należy sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w tym dokonywanie kontroli:

- systemu wewnętrznej kontroli jakości w podmiocie,
- zgodności działalności podmiotu z przepisami prawa,
- dokumentacji rewizyjnej z wykonanych czynności rewizji finansowej, w tym zgodności z obowiązującymi standardami rewizji finansowej i wymaganiami dotyczącymi niezależności,
- ilości i jakości wykorzystywanych zasobów kadrowych,

---

egzaminów kandydatom na biegłego rewidenta, którzy zdali egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne oraz którzy posiadają uprawnienia inspektora kontroli skarbowej; 6) zasady dokumentowania praktyk i aplikacji przez kandydatów na biegłych rewidentów; 7) zakres, tryb i zasady innych działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Komisji Egzaminacyjnej oraz postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów.

- naliczonego wynagrodzenia za czynności rewizji finansowej.

Kontrole, w podmiotach uprawnionych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego przeprowadzane są nie rzadziej niż raz na 3 lata, a w pozostałych podmiotach - nie rzadziej niż raz na 6 lat. Kontrole przeprowadzają kontrolerzy zatrudnieni w KIBR, przy czym kontrole w podmiotach, które nie wykonują czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego mogą przeprowadzać także - na podstawie umowy cywilno-prawnej - wizytatorzy będący biegłymi rewidentami.

Kontrolerzy i wizytatorzy są zatrudniani i powoływani spośród osób, które:

- posiadają obywatelstwo polskie,
- korzystają z pełni praw publicznych,
- ukończyły studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne,
- mają nieposzlakowaną opinię,
- posiadają autorytet, wiedzę oraz doświadczenie, które dają rękojmię prawidłowego przebiegu kontroli,
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Kandydatów na kontrolerów przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do kontroli w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego zatwierdza KNA.

Do zadań KKN należy także określanie, w formie uchwał, zatwierdzanych przez KNA:

- trybu wyboru kontrolerów i wizytatorów,
- zasad doskonalenia zawodowego kontrolerów i wizytatorów,
- wzoru protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów.

Szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli, o której mowa w art. 26 ust. 2 i art. 74 ustawy określa rozporządzenie w sprawie kontroli.

KKN opracowuje roczne plany kontroli. KNA zatwierdza plan kontroli w podmiotach wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego, które są publikowane na stronie internetowej KIBR. KKN prowadzi też wykaz podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących, co najmniej raz w ciągu 3 lat, czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. Wykaz ten podlega publikacji na stronie internetowej KIBR.

KKN składa się z 3 do 5 członków i wybiera ze swego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

KKN sporządza roczne sprawozdanie z wykonania planów kontroli, które jest przekazywane KNA, w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

3.4. Krajowy Sąd Dyscyplinarny

KSD orzeka w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej biegłych rewidentów za postępowanie sprzeczne z przepisami prawa, standardów rewizji finansowej, niezależności oraz zasad etyki zawodowej. KSD jest jednoinstancyjny i orzeka w składzie 3 członków. Od orzeczeń KSD przysługuje odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako

sądu pierwszej instancji. W skład KSD wchodzi od 8 do 10 członków, którzy wybierają ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

KSD przedkłada KRBR roczne sprawozdanie z działalności, zawierające w szczególności ocenę skuteczności postępowania dyscyplinarnego. Sporządza również roczne sprawozdanie z działalności, które przekazuje KNA, w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

3.5. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny

KRD prowadzi postępowania wyjaśniające oraz jest oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym toczącym się przed KSD. KZBR wybiera KRD oraz jego zastępców w liczbie od 5 do 7 osób.

KRD przedkłada KRBR roczne sprawozdania z działalności, zawierające w szczególności ocenę skuteczności postępowania dyscyplinarnego. Sporządza również roczne sprawozdanie z działalności, które przekazuje KNA, w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

3.6. Krajowa Komisja Rewizyjna

W skład KKR wchodzi od 3 do 5 członków, którzy wybierają ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

KKR:

- kontroluje finansową działalność KIBR oraz wykonanie uchwał podjętych na KZBR, a także przedstawia wnioski w tym zakresie:
  - ✓ KRBR - niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli,
  - ✓ KZBR - w sprawozdaniu ze swojej działalności,
- przedstawia KZBR wniosek o udzielenie absolutorium KRBR.

4. KOMISJA EGZAMINACYJNA

Komisja Egzaminacyjna utworzona została na podstawie art. 6 ustawy. Członkowie Komisji, w liczbie 19, powoływani i odwoływani są przez Ministra Finansów, na 4-letnią kadencję.

W skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzi 19 członków, w tym 10 przedstawicieli Ministra Finansów, 7 przedstawicieli rekomendowanych przez KRBR i 2 przedstawicieli rekomendowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej wyznaczany jest przez Ministra Finansów spośród jej członków.

Komisja Egzaminacyjna działa na podstawie:

- ustawy,
- rozporządzenia w sprawie postępowania kwalifikacyjnego,
- regulaminu i innych uchwał systemowych, zatwierdzanych przez KNA.

Do zadań Komisji Egzaminacyjnej należy w szczególności:

- przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, w tym egzaminu dyplomowego,
- stwierdzanie, na wniosek kandydata na biegłego rewidenta, odbycia praktyki i aplikacji,
- ustalanie pytań testowych, zadań sytuacyjnych oraz przygotowywanie zestawów egzaminacyjnych na poszczególne egzaminy, w tym egzamin dyplomowy, dla kandydatów na biegłych rewidentów,
- rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminów,
- przeprowadzanie egzaminów dla biegłych rewidentów z państw obcych, którzy wnioskuje o wpis do rejestru biegłych prowadzonego przez KIBR.

5. DZIAŁALNOŚĆ KNA W ROKU 2009

5.1. Działania organizacyjne¹¹

W 2009 r. KNA odbyła 10 posiedzeń, w tym dwa nadzwyczajne.

KNA działa na podstawie przepisów ustawy oraz Regulaminu, który, zgodnie z postanowieniami ustawy, został przyjęty na inauguracyjnym posiedzeniu Komisji w dniu 2 lipca 2009 r., a następnie zmodyfikowany i uzupełniony o zasady współpracy międzynarodowej.

KNA w zakresie swojej właściwości podejmuje uchwały. Lista uchwał KNA z 2009 r. znajduje się w załączniku nr 2.

Uprawnienia KNA w odniesieniu do uchwał podejmowanych przez organy KIBR wynikają z przepisów ustawy.

Zgodnie z postanowieniami ustawy, KNA ma za zadanie zatwierdzanie wymienionego w niej katalogu uchwał podejmowanych przez organy KIBR, w stosunku do pozostałych uchwał, KNA dokonuje ich zaskarżenia w przypadku, gdy naruszają one przepisy prawa lub godzą w interes publiczny lub też mają znamiona pomyłki lub błędu.

Przed rozpoczęciem prac KNA Biuro KNA wypracowało procedury oraz mechanizmy wprowadzania materiałów na posiedzenia KNA, w szczególności ich opiniowania i przygotowywania rekomendacji odnośnie podejmowania działań przez KNA. Wypracowane zostały również zasady współpracy KNA i Biura KNA z innymi komórkami organizacyjnymi MF, w tym w szczególności w zakresie obsługi prawnej i administracyjnej.

Biuro KNA prowadziło zintensyfikowane prace nad roboczym materiałem pomocniczym dla członków KNA pt.: „Wybrane zadania Komisji Nadzoru Audytowego”, zawierającym m.in. tryb postępowania z uchwałami wpływającymi do KNA. Po dyskusji i wprowadzeniu zgłoszonych uwag materiał ten zostanie przekazany członkom KNA celem stosowania.

5.2. Zatwierdzanie uchwał o charakterze systemowym

Ustawa stanowi, że zatwierdzeniu przez KNA podlegają uchwały organów KIBR, które można określić jako systemowe. Należą do nich:

- 1) Uchwała Nadzwyczajnego KZBR w sprawie uchwalenia bądź zmiany statutu KIBR,
- 2) Uchwała KRBR określająca zakres tematyczny oraz minimalną liczbę godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- 3) Uchwała KRBR określająca zasady uzyskiwania uprawnień do przeprowadzenia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów,
- 4) Uchwała KRBR, podjęta w porozumieniu z Komisją Egzaminacyjną, w sprawie uchwalenia regulaminu, na podstawie którego działa Komisja,
- 5) Uchwała KRBR w sprawie określenia ramowego harmonogramu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, określającego miejsce i termin przeprowadzenia

---

¹¹ Na stronie internetowej MF uruchomiona została zakładka zawierająca informacje na temat składu, zadań i kompetencji oraz funkcjonowania KNA.

<http://www.mf.gov.pl/index.php?const=6&dzial=2803&wysw=84&sub=sub12>

- egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, a także egzamin z prawa gospodarczego dla biegłych rewidentów z państw UE oraz z państw trzecich,
- 6) Uchwała KRBR w sprawie określenia szczegółowego zakresu tematycznego egzaminów, uwzględniającego dziedziny, o których mowa w ustawie,
  - 7) Uchwała KRBR w sprawie określenia wysokości opłat za poszczególne egzaminy oraz wysokość wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji Egzaminacyjnej,
  - 8) Uchwała KRBR w sprawie określenia trybu powoływania egzaminatorów oraz wysokości przysługującego im wynagrodzenia,
  - 9) Uchwała KRBR w sprawie określenia warunków udzielania zwolnień z niektórych egzaminów,
  - 10) Uchwała KRBR w sprawie określenia zasad dokumentowania praktyki i aplikacji,
  - 11) Uchwała KRBR w sprawie określenia zakresu, trybu i zasad innych działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Komisji Egzaminacyjnej oraz postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów,
  - 12) Uchwała KRBR w sprawie ustanowienia krajowych standardów rewizji finansowej,
  - 13) Uchwała KRBR w sprawie ustanowienia zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
  - 14) Uchwała KRBR w sprawie ustanowienia zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
  - 15) Uchwała KRBR w sprawie ustanowienia regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów,
  - 16) Uchwała KRBR w sprawie ustanowienia zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
  - 17) Uchwała KKN w sprawie określenia trybu i wyboru kontrolerów i wizytatorów,
  - 18) Uchwała KKN w sprawie określenia zasad doskonalenia zawodowego kontrolerów i wizytatorów,
  - 19) Uchwała KKN w sprawie przyjęcia wzoru protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów.

Szczegółowa informacja na temat statusu uchwał zatwierdzanych przez KNA na dzień 31 grudnia 2009 r. znajduje się w załączniku nr 3.

Zgodnie z postanowieniami przejściowymi określonymi w art. 118 ustawy, uchwały organów KIBR wymagające dostosowania do przepisów niniejszej ustawy zachowywały moc do czasu podjęcia nowych uchwał, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przy czym organy KIBR powinny przekazać KNA, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, uchwały podlegające zatwierdzeniu.

5.3. Zatwierdzanie innych dokumentów

Poza analizą treści uchwał organów KIBR, do kompetencji KNA należy zatwierdzanie:

- rocznego planu kontroli¹², sporządzanego przez KKN, dotyczącego wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wykonujących czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego,

---

¹² przekazanego do KNA pismem z dnia 27 stycznia 2010 r.

- kandydatów na kontrolerów KKN, przed ich zatrudnieniem oraz kontrolerów wyznaczonych do poszczególnych kontroli.

Szerzej na ten temat w punkcie 5.5. Działania z zakresu systemu zapewniania jakości

5.4. Zaskarżanie uchwał

W roku 2009 KNA podjęła uchwały o zaskarżeniu do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego czterech uchwał KRBR, wzywając uprzednio do usunięcia naruszenia prawa.

Dokładniejsza informacja na ten temat znajduje się w załączniku nr 4.

5.5. Działania z zakresu systemu zapewniania jakości

Od dnia 6 czerwca 2009 r. zmienione zostały zasady i tryb przeprowadzania kontroli wykonywania zawodu biegłego rewidenta i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Jest to konsekwencja powstania w Polsce nowego systemu nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu przez biegłych rewidentów i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, a w jego ramach nowego organu administracji publicznej – KNA.

Do dnia 6 czerwca 2009 r. kontrole wykonywania zawodu biegłego rewidenta i działalności podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych odbywały się na podstawie uchwał KKN, na mocy przepisów nieobowiązującej już ustawy z dnia 13 października 1994r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie.

Formy działań kontrolnych, przewidziane w ustawie, oparte są na koncepcji, iż kontrola przestrzegania przepisów i procedur związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów oraz działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych należy do kompetencji KKN. Natomiast KNA może przeprowadzać kontrolę w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach poprzez pracowników zatrudnionych w komórce organizacyjnej urzędu obsługującego Ministra Finansów odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową, a także wnioskować o uczestniczenie w kontrolach, przeprowadzanych przez kontrolerów zatrudnionych w KIBR, ww. pracowników, jako obserwatorów, z prawem dostępu do wszelkich dokumentów.

Sprawozdanie to obejmuje okres przejściowy, w którym działania i obowiązki z zakresu funkcjonowania systemu zapewnienia jakości, realizowane przez KKN, zgodnie z przepisami ustawy, zostały w trakcie jej funkcjonowania w 2009 r. znacząco zmienione.

Spowodowało to, iż w 2009 r. kontrole podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych odbywały się na podstawie planów kontroli sporządzonych według zasad obowiązujących przed wejściem w życie ustawy bez wyodrębnienia podmiotów badających jednostki zainteresowania publicznego i były przeprowadzane jedynie przez wizytatorów.

Pomimo zapisów art. 26 ust. 6 ustawy, stanowiących o możliwości uczestnictwa na wniosek KNA w kontrolach pracowników komórki organizacyjnej MF odpowiedzialnej za rachunkowość i rewizję finansową, jako obserwatorzy z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownicy Biura KNA nie uczestniczyli w kontrolach, ponieważ w ramach nowego systemu w 2009 r. nie zostali jeszcze zatrudnieni kontrolerzy w KIBR.

W związku z powyższym KNA nie skorzystała z uprawnień wynikających z przepisów art. 26 ust. 7 ustawy i nie wydawała KKN zaleceń i instrukcji dotyczących przeprowadzania kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

KNA w 2009 r. nie przeprowadziła kontroli, o której mowa w art. 74 ust. 1 i 2 ustawy, tj. kontroli przeprowadzanej w razie powzięcia informacji o nieprawidłowościach na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez KNA pracownikom Biura KNA.

Należy podkreślić, iż wszystkie działania podejmowane przez KNA w 2009 r. w ramach systemu zapewnienia jakości, miały charakter dostosowujący dotychczas obowiązujące regulacje w tym zakresie do nowych wymagań prawnych, co powodowało także naturalną potrzebę konsultacji dotyczących wypracowania rozwiązań funkcjonowania tego systemu w praktyce głównie z KKN.

Jednocześnie KNA w 2009 r., na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy zatwierdziła tryb wyboru kontrolerów, tryb wyboru wizytatorów, zasady doskonalenia zawodowego kontrolerów i wizytatorów oraz zasady wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Natomiast wzór protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów był przedmiotem obrad posiedzenia KNA w dniu 3 września 2009 r., na którym zostały zgłoszone zastrzeżenia. Do końca 2009 r. wzór protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów i wizytatorów nie został ponownie przedłożony przez KKN pod obrady KNA.

Ponadto KNA, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 8 ustawy, w dniu 24 września 2009 r. dokonała zatwierdzenia trzech kandydatów na kontrolerów KKN¹³, którzy mają uprawnienia do przeprowadzania kontroli podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych badających jednostki zainteresowania publicznego.

KNA prowadziła także liczną korespondencję z KIBR w sprawie zatrudnienia kandydatów na kontrolerów do kontroli. Kontrolerzy zostali zatrudnieni w KIBR po upływie 3 miesięcy od zatwierdzenia ich przez KNA.

5.6. Działania z zakresu systemu dochodzeń i sankcji

W okresie od 6 czerwca 2009 r. do 31 grudnia 2009 r., przedmiotem posiedzeń KNA były 43 orzeczenia, w tym 22 postanowienia i 21 wyroków, przesłane przez KSD, jakie zapadły w stosunku do 47 biegłych rewidentów oraz Zarządzenie Przewodniczącego KSD w sprawie odmowy przyjęcia zażalenia wniesionego na postanowienie zastępcy KR D o zakończeniu postępowania wyjaśniającego i odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego, jako wniesionego po terminie.

Zgodnie z art. 41 ustawy, od orzeczeń KSD przysługuje KNA odwołanie do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego, sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, jako sądu pierwszej instancji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. KNA nie wykryła podstaw do wniesienia

---

¹³ Pismo KKN z dnia 17 września 2009r. znak: NSN-1569/2009, przesyłające trzech kandydatów na kontrolerów Krajowej Komisji Nadzoru; zatwierdzenie kandydatów przez KNA nastąpiło w dniu 24 września 2009 r.

odwołań od ww. orzeczeń. Natomiast KNA w jednym przypadku skorzystała z przepisu art. 42 ustawy występując do KSD o przekazanie akt sprawy po otrzymaniu prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego. Sprawa dotyczyła usługowego prowadzenia rachunkowości spółki przez biegłego rewidenta.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy przedstawiciel lub przedstawiciele KNA mogą być obecni na rozprawach prowadzonych przed KSD również w przypadku wyłączenia jawności rozprawy. KNA skorzystała z ww. prawa w 6 przypadkach, upoważniając do uczestniczenia w rozprawach pracowników Biura KNA. Powyższe rozprawy dotyczyły :

- nieprawidłowego i niezgodnego ze stanem faktycznym badania prawidłowości wykorzystania środków funduszy unijnych przez biegłych rewidentów,
- uniemożliwienia przez członków zarządu będących biegłymi rewidentami przeprowadzenia przez KKN kontroli działalności podmiotu audytorskiego,
- przeprowadzonej przez wizytatora KKN kontroli w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, w wyniku której stwierdzono, że biegły rewident, badając sprawozdania finansowe, nie przestrzegał procedur badania, w tym: nie dokumentował doboru prób, nie wyliczał poziomu istotności, oświadczenie kierownika jednostki posiadało datę wcześniejszą aniżeli data opinii, brak było w dokumentacji roboczej opisu stosowanych przez jednostkę systemów księgowości i przyjętych zasad wyceny aktywów i pasywów, w raporcie z badania brak było deklaracji o niezależności oraz kluczowych wskaźnikach ekonomicznych, w opinii opisano sprawozdanie z działalności jednostki, mimo że takie sprawozdanie nie zostało sporządzone, nie zastosowano szczególnych procedur podejmując się badania po raz pierwszy,
- niemożliwości ustalenia przez wizytatora KKN z biegłym rewidentem terminu kontroli, co spowodowało nieprzeprowadzenie planowej kontroli w podmiocie uprawnionym do zadania sprawozdań finansowych;
- złożenia w KIBR przez biegłego rewidenta sprzecznych co do treści oświadczeń o zatrudnieniu i źródłach utrzymania,
- naruszenia przepisów przez biegłego rewidenta przy opracowaniu opinii i raportu dotyczących sytuacji finansowej i majątkowej oraz ponoszenia strat przez badany podmiot.

W trakcie rozprawy nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur przez KSD oraz KRD.

Niezależnie od powyższego w okresie od 6 czerwca 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. KNA rozpatrywała, jak również kierowała do KRD wnioski o wszczęcie postępowania wyjaśniającego, w przypadku składania przez spółki prawa handlowego, jednostki organizacyjne oraz osoby fizyczne zawiadomień o nieprawidłowościach w przeprowadzaniu czynności rewizji finansowej przez biegłych rewidentów działających w imieniu podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

W związku z pismem Komisji Nadzoru Finansowego do KNA w sprawie nieprawidłowości w badaniu sprawozdań finansowych banków ustalono, że w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości w pracy biegłych rewidentów w jednostkach nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, Komisja Nadzoru Finansowego będzie zwracać się do KIBR o podjęcie stosownych działań, a także będzie informowała KNA o zgłoszonych nieprawidłowościach. Natomiast w przypadku stwierdzenia występowania w pracy biegłych rewidentów nieprawidłowości systemowych Komisja Nadzoru Finansowego będzie zwracała się o podjęcie stosownych działań do KNA.

Ponadto KNA prowadziła korespondencję z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych odnośnie przekazywania informacji organom nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i podmiotami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych państw trzecich.

5.7. Inne działania z zakresu nadzoru publicznego

5.7.1. Realizacja zadań wynikających z art. 66 ust. 7 ustawy o rachunkowości

Zgodnie z postanowieniami art. 66 ust. 7 ustawy, KNA powinna zostać niezwłocznie poinformowana przez kierownika jednostki zlecającej badanie oraz podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych o rozwiązaniu umowy o badanie lub przegląd sprawozdania finansowego. Rozwiązanie umowy, o której mowa w art. 66 ust. 5 ustawy, jest możliwe jedynie w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Różnice poglądów w sprawie stosowania zasad rachunkowości lub standardów rewizji finansowej nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy¹⁴.

W związku z postanowieniami tego artykułu, KNA otrzymywała na bieżąco informacje o rozwiązaniu umów. W niektórych przypadkach konieczne było wysłanie pism z prośbą o uzupełnienie informacji lub dodatkowe wyjaśnienia.

5.7.2. Informacja o przeprowadzonych sprawach sądowych przed sądami powszechnymi i administracyjnymi w 2009 r.

W 2009 r. przed sądami, powszechnym i administracyjnym, były orzekane dwie sprawy sądowe.

- W dniu 14 października 2009 r. KNA została przez Sąd Okręgowy w Warszawie powiadomiona o toczącym się przed tym Sądem postępowaniem w sprawie z powództwa Ministra Finansów przeciwko KIBR o uchylenie uchwał: nr 558/22/2009 KRBR z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie wniosku o wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nr 504/22/2009 KRBR z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie wniosku o wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

Uznając wytoczenie powództwa za konieczne i uzasadnione KNA podjęła w dniu 15 października 2009 r. uchwałę nr 21/2009 o wstąpieniu do ww. postępowania w charakterze powoda na zasadzie art. 196 § 1 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2009 r. (rozprawa w dniu 4 listopada 2009 r. – odroczenie publikacji wyroku na dzień 18 listopada 2009 r.) Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny oddalił powództwo.

Z uwagi na naruszenie przez ww. wyrok przepisów postępowania, m.in. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału KNA, na podstawie art. 367 § 1 i 2 k.p.c., w dniu 21 grudnia 2009 r. wniosła apelację od wyroku w części dotyczącej uchwały nr 558/22/2009 KRBR.

---

¹⁴ W celu ujednoczenia uzyskiwanych informacji został opracowany formularz, znajdujący się na stronie internetowej MF: http://www.mf.gov.pl/_files_/bip/kna/formularz.pdf

- Sprawa przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie zawisła na skutek skargi z dnia 2 października 2009 r. na decyzję KNA z dnia 28 sierpnia 2009 r., znak: DR6/KNA/0521/24a/RNM/09/965, utrzymującej w mocy uchwałę nr 907/27/2009 KRBR z dnia 23 czerwca 2009 r. w sprawie odmowy wpisu do rejestru biegłych rewidentów.

W związku z wniesioną skargą do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję KNA z dnia 28 sierpnia 2009 r. utrzymującą w mocy zaskarżoną uchwałę nr 907/27/2009 KRBR z dnia 23 czerwca 2009 r. w sprawie odmowy wpisu do rejestru biegłych rewidentów, zaplanowano posiedzenie WSA na dzień 20 stycznia 2010 r..

Z uwagi na ochronę danych osobowych¹⁵, powyższe sprawy nie zostały szerzej omówione w sprawozdaniu.

5.7.3. Wpis do rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich oraz wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich

Zgodnie z postanowieniami art. 95 ust. 1 ustawy KNA prowadzi rejestr biegłych rewidentów z państw trzecich oraz listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich.

W 2009 r. do KNA nie wpłynął żaden wniosek o wpis do rejestru biegłych rewidentów ani na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

5.8. Współpraca międzynarodowa, w szczególności z organami nadzoru z innych państw

Mając na uwadze postanowienia dyrektywy oraz zapewnienie skutecznych działań poszczególnych organów nadzoru w krajach członkowskich UE¹⁶ i współpracy z Komisją Europejską, jednym z głównych zadań KNA jest współpraca międzynarodowa w tym obszarze.

5.8.1. Konferencja International Audit Regulatory Institute oraz spotkanie z amerykańskim organem nadzoru (PCAOB)

W dniach 28-29 października 2009 r. Pani prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch, Przewodnicząca KNA, wzięła udział w dorocznej, międzynarodowej konferencji „International Audit Regulatory Institute” zorganizowanej przez amerykański organ nadzoru

---

¹⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych [Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. WE L 281 z 23.11.1995, str. 31, z zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 15, str. 355, z zm.).]

¹⁶ W krajach członkowskich działają już organy nadzoru publicznego pod różnymi nazwami, np. we Francji Wysoka Rada do spraw Audytorów (Haut Conseil du Commissariat aux Comptes - H3C) działająca przy Ministrze Sprawiedliwości, we Włoszech Komisja Nadzoru nad Rynkami Finansowymi – CONSOB (odpowiednik polskiej KNF), podległa zwierzchnictwu Kancelarii Premiera, w Wielkiej Brytanii Rada Nadzoru Zawodowego (Professional Oversight Board – POB), podlegająca Sekretarzowi Stanu ds. Handlu i Przemysłu, czy w Niemczech Komisja ds. Nadzoru nad Audytorami (Auditor Oversight Commission – AOC) nadzorowana przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

publicznego PCAOB w Waszyngtonie. Konferencja miała na celu zaprezentowanie oraz wymianę doświadczeń organów nadzoru poszczególnych państw.

Ponadto, w dniu 30 października 2009 r. Pani prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch, Przewodnicząca KNA spotkała się z pełniącym obowiązki przewodniczącego PCAOB Panem Danielem L. Goelzerem.

Podczas spotkania omówiono sprawy dotyczące polskiego systemu nadzoru:

- planów PCAOB odnośnie przeprowadzania inspekcji w polskich firmach audytorskich zarejestrowanych w PCAOB,
- uwarunkowań współpracy z PCAOB w kontekście dyrektywy 2006/43/WE.

5.8.2. Posiedzenia Europejskiej Grupy Organów Nadzoru Publicznego (EGAOB)

W dniu 9 listopada 2009 r. w Brukseli odbyło się posiedzenie EGAOB, w którym wzięła udział Pani prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch, Przewodnicząca KNA, inaugurując uczestnictwo przedstawicieli nowopowołanego polskiego organu nadzoru publicznego.

EGAOB zrzesza wszystkie organy nadzoru publicznego, działające w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. EGAOB została powołana decyzją Komisji Europejskiej z dnia 14 grudnia 2005 r. i ma na celu efektywną koordynację systemu nadzoru publicznego sprawowanego nad biegłymi rewidentami i podmiotami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych.

EGAOB obraduje zasadniczo na posiedzeniach plenarnych, spotkania organizowane i obsługiwane są przez Komisję Europejską, która przygotowuje agendę każdego z nich i przesyła dokumenty. Na spotkaniach tych odbywa się wymiana poglądów przedstawicieli poszczególnych krajów oraz Komisji Europejskiej w obszarze określonej agendą oraz ewentualnie zgłoszonych w ich trakcie. Posiedzenia EGAOB odbywają się zasadniczo raz na dwa miesiące.

Poza spotkaniami plenarnymi, w ramach EGAOB, odbywają się robocze spotkania w czterech podgrupach:

- ISA's subgroup (International Standards on Auditing) – poświęcone MSRF,
- Intra EU Co-operation - poświęcone współpracy wewnątrz europejskiej,
- Third Countries - poświęcone współpracy z krajami trzecimi,
- Subgroup on Inspections - poświęcone kontroli.

Podczas posiedzenia EGAOB w dniu 9 listopada 2009 r. omawiane były bieżące sprawy związane ze współpracą organów nadzoru krajów UE, implementacją Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej (ISA), współpracą z krajami trzecimi – spoza UE oraz monitoringiem rynku usług audytorskich, a także plan działań EGAOB w roku 2010.

5.8.3. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

W związku z podpisaną w dniu 20 grudnia 2007 r. przez Rząd Polski oraz Szwajcarską Radą Federalną *Umową ramową o wdrażaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW)*, strona szwajcarska przyznała Polsce środki finansowe w wysokości ok. 489 mln.

CHF w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Celem programu jest zmniejszenie różnic społeczno gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej.

Jednym z projektów indywidualnych uwzględnionych w SPPW (obszar tematyczny *Poprawa środowiska biznesowego i dostępu do kapitału dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)* w ramach priorytetu *Sektor prywatny*), na który przeznaczono środki pomocowe w wysokości 10 mln CHF, jest *budowa zdolności instytucjonalnych i prawnych na poziomie krajowym w zakresie sprawozdawczości finansowej i audytu w sektorze prywatnym*. Przewiduje się, że projekt będzie realizowany w latach 2009 – 2015 i będzie obejmował m.in. takie działania jak:

- wdrożenie systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami,
- wdrożenie systemu zapewnienia jakości dla biegłych rewidentów,
- zbliżenie regulacji w zakresie prawa podatkowego i przepisów o rachunkowości,
- budowanie zdolności instytucjonalnych w obszarze sprawozdawczości finansowej,
- udoskonalenie regulacji w zakresie rachunkowości i zapewnienie ich przestrzegania,
- monitoring i ocena, w tym aktualizacja raportu ROSC *Rachunkowość i Rewizja Finansowa*,
- specjalistyczne kursy języka angielskiego dla ekspertów w dziedzinie sprawozdawczości finansowej,
- przyjęcie i wdrożenie MSRF,
- poprawa systemu ciągłego doskonalenia zawodowego dla osób zawodowo zajmujących się rachunkowością.

MF zostało wyznaczone na Instytucję Pośredniczącą dla ww. projektu i będzie odpowiedzialne za efektywność i prawidłowość zarządzania i wdrażania powyższych działań. Natomiast rolę Instytucji Realizującej powierzono Bankowi Światowemu.

W dniach 15 – 16 grudnia 2009 r. w przedstawicielstwie Banku Światowego w Wiedniu, w ramach SPPW, odbyły się pierwsze regionalne warsztaty, w których wzięły udział delegacje z Polski, Łotwy, Słowenii, Estonii i Czech. Polskę reprezentowała Pani prof. dr hab. Elżbieta Chojna-Duch, Przewodnicząca KNA.

Celem spotkania było zidentyfikowanie obszarów wspólnego zainteresowania, w których możliwe jest współdziałanie wszystkich krajów zaangażowanych w program, a tym samym rozłożenie kosztów tych działań pomiędzy zainteresowane kraje. Podczas warsztatów każdy z krajów zaprezentował sposób funkcjonowania swojego systemu nadzoru publicznego oraz obszary, w których system ten powinien otrzymać wsparcie.

W wyniku obrad ustalono podstawowe działania, które w najbliższych latach powinny zostać podjęte:

- warsztaty dla Członków KNA - podczas których członkowie organów nadzoru państw, gdzie systemy nadzoru funkcjonują od dłuższego czasu, mają prezentować sposób ich działania,
- wymiana doświadczeń w zakresie sposobu funkcjonowania nadzorów,
- szkolenia dla inspektorów prowadzących inspekcje oraz staże w organach nadzoru innych krajów członkowskich UE,
- opracowanie systemu informatycznego rejestracji biegłych rewidentów i firm audytorskich rozbudowanego o dodatkowe moduły (postępowanie kwalifikacyjne, doskonalenie zawodowe),

- opracowanie informatycznego programu wspierającego inspekcje przeprowadzane w ramach systemu zapewniania jakości,
- opracowanie systemu informatycznego wykorzystywanego przez małe firmy audytorskie podczas badania sprawozdań finansowych.

Odnosnie systemu zapewniania jakości oraz w zakresie wsparcia KNA Program przewiduje również szereg działań na poziomie krajowym. Do najważniejszych należą:

- zapewnienie środków na niezbędne wyposażenie techniczne (sprzęt komputerowy, raporty i analizy, prenumeraty i literatura branżowa, budowa strony internetowej),
- szkolenia dla wizytatorów działających z ramienia KIBR,
- opracowanie wytycznych dla małych i średnich firm audytorskich w zakresie wewnętrznego systemu kontroli jakości,
- opracowanie metodologii prowadzenia kontroli jakości w firmach audytorskich.

Działania w ramach SPPW zostały rozpoczęte w 2009 r. i ich realizacja nastąpi w kolejnych latach.

6. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW KRAJOWEJ IZBY BIEGŁYCH REWIDENTÓW W RAMACH NADZORU PUBLICZNEGO W ROKU 2009

6.1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów

Nadzwyczajny KZBR został zwołany w dniach 23-24 listopada 2009 r. celu dostosowania przepisów samorządowych do regulacji wynikających z wejścia w życie ustawy. Harmonogram Zjazdu został przyjęty przez KRBR w drodze Uchwały nr 1073/29/2009 z dnia 3 sierpnia 2009 r., do której KNA nie wniosła zastrzeżeń.

Przedmiotem obrad Nadzwyczajny KZBR było podjęcie uchwał kluczowych dla funkcjonowania samorządu zawodowego, jak również dla jego członków, to jest statutu, programu działania i zasad gospodarki finansowej oraz zasad ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów.

Po dwóch dniach obrad Nadzwyczajny KZBR została ogłoszona przerwa, z powodu trudności w uchwaleniu statutu KIBR. Konsekwencją tych wydarzeń było funkcjonowanie od 6 grudnia 2009 r. organizacji samorządu zawodowego bez ważnego statutu. Ponadto Nadzwyczajny KZBR, przed ogłoszeniem przerwy, podjął dwie uchwały:

- uchwałę nr 1 z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie zasad ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów,
  - uchwałę nr 2 z dnia 24 listopada 2009 r. w sprawie podstawowych zasad gospodarki finansowej KIBR,
- które wpłynęły do KNA w dniu 4 grudnia 2009 r.¹⁷

---

¹⁷ KNA na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2009 r. stwierdziła, iż uchwały te godzą w interes publiczny, co stanowiło podstawę do podjęcia uchwały w sprawie zaskarżenia tych uchwał do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, po uprzednim wezwaniu NKZBR do usunięcia naruszenia prawa, poprzez uchylene ww. uchwał i podjęcie nowych uchwał w tych samych sprawach. W ocenie KNA wolą ustawodawcy, m.in. w kontekście brzmienia art. 118 ustawy, było nowe, odmienne ukształtowanie stosunków prawnych na gruncie nowej ustawy w stosunku do wcześniejszych regulacji. Oznacza to, że w pierwszej kolejności powinny być podjęte działania zmierzające do uchwalenia statutu KIBR stanowiącego dokument o fundamentalnym znaczeniu dla działalności całego samorządu zawodowego, a dopiero w następnej kolejności podejmowane uchwały regulujące materię objętą ww. aktem.

6.2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów

KRBR wybrana została na czteroletnią kadencję na VI KZBR, który odbył się w dniach 28-30 czerwca 2007 r. w Jachrance.

Skład KRBR:

- 1) Adam Kęsik – Prezes KRBR,
- 2) Maria Rzepnikowska – Zastępca Prezesa KRBR,
- 3) Grzegorz Skrzyszewski – Zastępca Prezesa KRBR,
- 4) Jadwiga Szafraniec – Zastępca Prezesa KRBR,
- 5) Maciej Ostrowski – Sekretarz KRBR
- 6) Władysław Fałowski – Skarbnik KRBR
- 7) Bogdan Dębicki – Członek KRBR,
- 8) Ignacy Dziedziczak – Członek KRBR,
- 9) Danuta Krzywda – Członek KRBR,
- 10) Stanisław Leszek – Członek KRBR,
- 11) Zbigniew Libera – Członek KRBR,
- 12) Jerzy Łopacki – Członek KRBR,
- 13) Sławomir Mirkowski – Członek KRBR,
- 14) Waclaw Nitka – Członek KRBR,
- 15) Antoni Reczek – Członek KRBR.

Syntetyczna informacja na temat działalności KRBR, opracowana na podstawie materiałów otrzymanych z KRBR znajduje się w załączniku nr 5¹⁸.

6.3. Krajowa Komisja Nadzoru

KKN wybrana została na czteroletnią kadencję na VI KZBR, który odbył się w dniach 28-30 czerwca 2007 r. w Jachrance.

Skład KKN:

- 1) Mirosław Kośmider – Przewodniczący KKN,
- 2) Urszula Piszczorowicz – Wiceprzewodnicząca KKN,
- 3) Marek Błaszczak – Członek KKN,
- 4) Jadwiga Godlewska – Członek KKN,
- 5) Ewa Sowińska – Członek KKN.

Sprawozdanie KKN znajduje się w załączniku nr 6.

---

¹⁸ Opracowane na podstawie informacji KRBR z dnia 31 marca 2010 r.

6.4. Krajowy Sąd Dyscyplinarny

KSD wybrany został na czteroletnią kadencję na VI KZBR, który odbył się w dniach 28-30 czerwca 2007 r. w Jachrance (obecny KSD składa się z 13 osób, a w jego strukturze funkcjonuje 2 wiceprzewodniczących wybranych w 2007 r. zgodnie z obowiązującą wówczas ustawą z 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie).

Skład KSD:

- 1) Józef Król – Przewodniczący KSD,
- 2) Alina Barcikowska – Wiceprzewodnicząca KSD,
- 3) Marian Jagiełło- Wiceprzewodniczący KSD,
- 4) Urszula Adamska – Członek KSD,
- 5) Hanna Fludra– Członek KSD,
- 6) Adam Hałdys– Członek KSD (pełnił funkcję do grudnia 2009 r.),
- 7) Halina Koniecka-Maliszewska– Członek KSD,
- 8) Maria Konopka– Członek KSD,
- 9) Leszek Kramarczuk– Członek KSD,
- 10) Waldemar Lachowski– Członek KSD,
- 11) Zuzanna Mrugała– Członek KSD,
- 12) Krystyna Sakson– Członek KSD,
- 13) Elżbieta Szambelan-Bakuła– Członek KSD,
- 14) Dorota Szewczak– Członek KSD.

Sprawozdanie KSD znajduje się w załączniku nr 7.

6.5. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny

KRD wybrany został na czteroletnią kadencję na VI KZBR, który odbył się w dniach 28-30 czerwca 2007 r. w Jachrance (obecnie KRD wykonuje swoje zadania przy pomocy 8 zastępców wybranych w 2007 r. zgodnie z obowiązującą wówczas ustawą z 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie).

Skład KRD:

- 1) Florian Osękowski – KRD,
- 2) Alicja Garbalińska – Zastępca KRD,
- 3) Zofia Kielan– Zastępca KRD,
- 4) Zofia Kos-Sokołowska– Zastępca KRD,
- 5) Irena Kucharewicz– Zastępca KRD,
- 6) Janina Miler– Zastępca KRD,
- 7) Andrzej Nowaczewski– Zastępca KRD,
- 8) Michał Przybyła– Zastępca KRD,
- 9) Marek Strugała– Zastępca KRD.

Sprawozdanie KRD znajduje się w załączniku nr 8

6.6. Krajowa Komisja Rewizyjna

KKR wybrana została na czteroletnią kadencję na VI KZBR, który odbył się w dniach 28-30 czerwca 2007 r. w Jachrance.

Skład KKR:

- 1) Danuta Chmielewska – Przewodnicząca KKR,
- 2) Krzysztof Cieśla – Wiceprzewodniczący KKR,
- 3) Jerzy Koniecki – Członek KKR,
- 4) Damian Kusz – Członek KKR,
- 5) Janina Migdałek – Członek KKR.

KKR w 2009 r. podejmowała następujące działania:

- przeprowadziła kontrolę finansowej działalności KIBR w zakresie:
  - ✓ aktywów trwałych i obrotowych, funduszy własnych i zobowiązań,
  - ✓ pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych,
  - ✓ przychodów i kosztów finansowych,
- przeprowadziła kontrolę finansową ewidencji składek członkowskich biegłych rewidentów oraz opłat z tytułu wpisu na listę podmiotów uprawnionych, podziału części składek i opłat na rzecz regionalnych oddziałów,
- przeprowadziła kontrolę finansowej działalności Biura KIBR, Komisji Egzaminacyjnej, KRK, KSD, KKN, Instytutu Sprawozdawczości i Rewizji Finansowej.

Kontrole obejmowały badanie zasadności i poprawności udokumentowania poszczególnych operacji gospodarczych oraz zgodności i prawidłowości wykazanych kwot w księgach rachunkowych w tym w zakresie rozliczeń z budżetem.

- wykonywała zadania związane z nadzorem nad działalnością Komisji Rewizyjnych regionalnych oddziałów KIBR,
- przeprowadziła kontrolę stopnia realizacji uchwał zjazdowych,
- analizowała realizację harmonogramu prac związanych z wdrożeniem nowej ustawy,
- przygotowała projekt regulaminu działania KKR z uwzględnieniem postanowień nowej ustawy.

Na rok 2010 KKR przewiduje realizację działań w podobnym zakresie. Dodatkowo KKR będzie zajmować się na bieżąco sprawami zgłoszonymi przez członków KKR, organy i członków KIBR oraz inne organy zewnętrzne.

7. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ W ROKU 2009

W dniu 6 października 2009 r. ustała kadencja Komisji Egzaminacyjnej powołanej na podstawie dotychczasowej ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie.

Na mocy art. 6 ust. 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy, w dniu 2 grudnia 2009 r., Minister Finansów powołał w drodze decyzji nr 35/DR z dnia 2 grudnia 2009 r. 19 członków Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów w składzie:

- 1) prof. dr hab. Gertruda Świdorska – przedstawiciel MF, Przewodnicząca,
- 2) Dorota Będziak - przedstawiciel MF,
- 3) Beata Bułhaków – przedstawiciel MF,
- 4) dr Teresa Cebrowska – przedstawiciel MF,
- 5) Katarzyna Dębska – przedstawiciel MF,
- 6) prof. dr hab. Antoni Hanusz – przedstawiciel MF,
- 7) dr Renata Hayder – przedstawiciel MF,
- 8) prof. dr hab. Irena Olchowicz – przedstawiciel MF,
- 9) Magdalena Witkowska- Gwizda – przedstawiciel MF,
- 10) Bożena Zwolenik – przedstawiciel MF,
- 11) Ryszard Gorycki - przedstawiciel KRBR,
- 12) Antoni Kwasiborski - przedstawiciel KRBR,
- 13) prof. dr hab. Zbigniew Messner - przedstawiciel KRBR,
- 14) dr hab. Józef Pfaff - przedstawiciel KRBR,
- 15) Franciszek Wala - przedstawiciel KRBR,
- 16) Krystyna Walkowiak - Szwierz - przedstawiciel KRBR,
- 17) dr Joanna Wielgórska – Leszczyńska - przedstawiciel KRBR,
- 18) dr Małgorzata Burzyńska - przedstawiciel KNF,
- 19) Piotr Staszkievicz - przedstawiciel KNF.

Dnia 18 grudnia 2009 r. odbyło się pierwsze, inauguracyjne posiedzenie Komisji Egzaminacyjnej.

Komisja Egzaminacyjna powołała zespoły do opracowania projektów uchwał w sprawach:

- regulaminu Komisji Egzaminacyjnej,
- ramowego harmonogramu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, określającego miejsce i termin przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów a także egzaminu z prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- wysokości opłat egzaminacyjnych,
- wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji,
- trybu powoływania egzaminatorów przez Komisję Egzaminacyjną oraz przysługującego im wynagrodzenia,
- zasad dokumentowania praktyki i aplikacji przez kandydatów na biegłych rewidentów,
- zwolnienia kandydata na biegłego rewidenta, który zdał egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne, z przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym,

- zwolnienia kandydata na biegłego rewidenta, posiadającego uprawnienia inspektora kontroli skarbowej, z egzaminu z prawa podatkowego,
- archiwizowania przez Komisję Egzaminacyjną dokumentów postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów.

23 grudnia 2009 r. Komisja Egzaminacyjna zamieściła na stronie internetowej KIBR komunikat o rozpoczęciu swojej działalności, jej zakresie i ograniczeniach¹⁹.

Na dzień 31 grudnia br. było zarejestrowanych 7 654 kandydatów na biegłych rewidentów, w tym:

- 6 413 kandydatów kontynuujących postępowanie kwalifikacyjne,
- 1 241 kandydatów rozpoczynających postępowanie kwalifikacyjne.

Do rozpatrzenia przez nową Komisję zostały przekazane dokumenty, które wpłynęły po 6 października 2009 r.:

- liczba oczekujących na egzamin dyplomowy – 29,
- liczba sprawozdań z zakończonej aplikacji – 87,
- liczba wniosków o zgodę na odbycie aplikacji w formie umowy o aplikację – 24,
- liczba dzienniczków z odbytej praktyki – 22,
- liczba wniosków o zwolnienie z odbywania praktyki – 75.

---

¹⁹ http://www.kibr.webserwer.pl/_doc/komunikat_KE_2009_01.pdf

8. PLAN DZIAŁANIA KNA NA 2010 R.

- 1) Przygotowanie rocznego sprawozdania z działalności KNA w 2009 r., – w trybie art. 64 ust. 5 (do 30 kwietnia następnego roku), zawierającego również sprawozdanie z przeprowadzonych spraw sądowych przed sądami powszechnymi i administracyjnymi w 2009 r.
- 2) Przeprowadzanie kontroli jakości wykonywania zawodu biegłego rewidenta i systemów zapewniania jakości w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych poprzez bezpośredni udział przedstawicieli KNA w wybranych kontrolach przeprowadzanych przez KKN.
- 3) Wprowadzenie procedury pozwalającej ocenić zasadność skarg wnoszonych do KNA w zakresie obowiązku KNA występowania o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego do Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego i zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.
- 4) Wypracowanie zasad współpracy KNA z organami KIBR.
- 5) Nadzorowanie działalności samorządu biegłych rewidentów, w szczególności:
  - kontrola procedury wpisu biegłych rewidentów do rejestru i podmiotów uprawnionych na listę,
  - ocena sprawozdania rocznego organów KIBR i sprawozdania Komisji Rewizyjnej z ich czynności,
  - kontrola zgodności procedur działania Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z ustawą i statutem,
  - kontrola zgodności procedur działania KKN z ustawą i regulaminem,
  - kontrola zgodności procedur działania Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego, Krajowego Sądu Dyscyplinarnego z ustawą i regulaminem postępowania dyscyplinarnego.
- 6) Nadzór nad procesem przyznawania uprawnień biegłego rewidenta, w tym analiza sprawozdania z działalności Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów.
- 7) Kontrola transparentności firm audytorskich i informacji umieszczonych na ich stronach internetowych (dotyczy firm badających jednostki zainteresowania publicznego).
- 8) Podjęcie działań mających na celu zapewnienie jednolitych zasad wykonywania zawodu biegłego rewidenta w Polsce, w szczególności:
  - inspirowanie działań zmierzających do poprawy jakości pracy biegłych rewidentów, w tym szkoleń tematycznych, warsztatów, instrukcji i rekomendacji,
  - nadzór nad wyborem tematów szkoleń obligatoryjnych, celem ich dostosowania do wymagań stawianych biegłym rewidentom, w zmieniających się warunkach rynkowych.
- 9) Podjęcie działań mających na celu ujednoczenie obowiązku stosowania przepisów rozdziału 7 ustawy o rachunkowości, w każdym przypadku obowiązkowego badania sprawozdań finansowych-
- 10) Udział KNA w publicznej dyskusji nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta i działalnością podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, w szczególności analizy:
  - zgodności z regulacjami unijnymi wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w zakresie audytów realizacji programów i projektów współfinansowanych ze środków UE i EFTA przeprowadzanych przez podmioty nie będące podmiotami uprawnionymi do badania,

- roli biegłego rewidenta w wykrywaniu oszustw, nadużyć i naruszeń prawa,
  - prawidłowości ujawnień w rocznych sprawozdaniach finansowych sporządzanych w oparciu o MSRF,
  - roli biegłego rewidenta wobec agresywnej księgowości.
- 11) Podjęcie działań wspierających świadomość organów nadzorczych jednostek gospodarczych w zakresie wzajemnych relacji z biegłym rewidentem, celem zwiększenia wiarygodności informacji finansowych wykazywanych w sprawozdaniach finansowych oraz efektywności nadzoru korporacyjnego.
- 12) Wspieranie działań zmierzających do przyjęcia regulacji międzynarodowych standardów rewizji finansowej (MSRF). Inicjowanie i doskonalenie krajowych standardów rewizji finansowej do czasu przyjęcia MSRF zatwierdzonych przez Komisję Europejską.
- 13) Wspieranie działań właściwych organów zmierzających do przyjęcia kodeksu etyki IFAC.
- 14) Zmiana Regulaminu KNA, w szczególności przepisów dotyczących trybu postępowania w zakresie sprawowania kontroli.
- 15) Współpraca międzynarodowa, w szczególności:
- prezentowanie roli i działań KNA na arenie międzynarodowej, jako organu nadzoru publicznego w Polsce,
  - nawiązanie relacji z wybranymi organami nadzoru z UE oraz z państw trzecich, w szczególności:
    - ✓ państw Unii Europejskiej – w celu wykorzystania doświadczeń w organizowaniu instytucji nadzoru, rejestracji biegłych rewidentów z państw trzecich i organizacja inspekcji i kontroli firm audytorskich,
    - ✓ USA (PCAOB) – w celu uzyskiwania informacji na temat planowanych kontroli w polskich firmach zarejestrowanych w PCAOB,
    - ✓ Japonii, Kanady oraz Szwajcarii - w przypadku zatwierdzenia przez Komisję Europejską decyzji w sprawie równoważności KNA będzie mogła rozpocząć prace nad porozumieniami w sprawie przekazywania dokumentacji rewizyjnej pomiędzy KNA a organami nadzoru z tych państw.
- 16) Wypracowanie procedury rejestracyjnej biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich.
- 17) Bieżąca realizacja zadań określonych w ustawie.

9. ZAŁĄCZNIKI:

- 1) Biografie członków KNA
- 2) Lista uchwał podjętych przez KNA
- 3) Uchwały organów KIBR zatwierdzone przez KNA
- 4) Uchwały organów KIBR zaskarżone przez KNA
- 5) Informacja na temat działalności KRBR
- 6) Sprawozdanie KKN
- 7) Sprawozdanie KSD
- 8) Sprawozdanie KRD

